

Lovisa Wassbäck
Avfall
08-508 465 61
lovisa.wassback@stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2011-10-19

Införande av obligatorisk matavfallsinsamling i Stockholm. Motion (2011:38). Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att som svar på remissen överlämna tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Per Anders Hedkvist
Förvaltningschef

Marita Söderqvist
Avdelningschef

Sammanfattning

Jan Valeskog (s) föreslår att staden ska följa riksdagens beslut att samla in minst 35 procent av matavfallet, att samtliga fastighetsägare med fler än fyra hushåll ska ha utrymmen för matavfall samt att nödvändiga informationsresurser tillsätts.

Insamlingsnivåerna i staden är relativt sett låga, men har stadigt ökat de senaste åren. Idag finns redan en kraftig styrning via taxan och de förändringar som föreslås till nästa års taxa kommer att ge ytterligare incitament för hushållen att sortera matavfall. I den nya avfallsplan som är under framtagande kommer nya mål att slås fast för matavfallsinsamlingen, samt åtgärder för att uppnå målen.

Remissen

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om införande av obligatorisk matavfallsinsamling i Stockholm (2011:38) författad av Jan Valeskog (s), för yttrande senast 5 november 2011.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts internt inom avdelningen för avfall.

Trafikkontorets synpunkter

Insamlingsnivåer

Kontoret instämmer i att det är en viktig uppgift för staden att höja insamlingsnivåerna för matavfall både från verksamheter och hushåll. År 2010 samlades ca 7000 ton matavfall in i Stockholm, varav ca 6000 ton från verksamheter. Mängderna ökar stadigt och exempelvis har mängden från storkök och butiker ökat med 44 procent från 2008 till 2010.

Ökningen beror på en kombination av styrning via avfallstaxan och informationsinsatser. De senare har främst riktats till verksamheter, både från trafikkontorets och miljöförvaltningens sida.

Styrning via avfallstaxan

I Stockholm är avgiften för separat hämtning av matavfall kraftigt subventionerad i avfallstaxan. Däremot har man av flera orsaker valt att inte införa ett obligatorium. För att kunna göra detta krävs att alla kunder har en reell möjlighet till en separat insamling av matavfall, vilket inte är fallet idag. Det finns många områden i staden där det på grund av till exempel tekniska problem eller utrymmesbrist i dagsläget är mycket svårt att få till bra lösningar till en rimlig kostnad. De kommuner i landet som valt att ha obligatorisk matavfallsinsamling har ofta en helt annan bebyggelsestruktur än Stockholm. En obligatorisk matavfallsinsamling skulle kunna bidra till höga nivåer, men man kan samtidigt konstatera att många av de kommuner som når en hög insamlingsgrad har ett system byggt på frivillig anslutning.

Även en subventionering av matavfallet i taxan är en balansgång för att hitta den nivå som ger ett ekonomiskt incitament, samtidigt som man inte riskerar en sämre kvalitet på matavfallet på grund av att det blir lönsamt att lägga även annat avfall i den fraktionen. Bedömningen har gjorts att dagens nivå är lämplig och den föreslås därför bibehållas för verksamheter och flerfamiljshus även i 2012 års taxa. Som Jan Valeskog nämner räcker det inte med differentierade taxor utan även andra åtgärder måste till. Exempelvis infördes i årets taxa möjligheten till hämt-

ning av hushållssoporna var fjärde vecka, under förutsättning att kunden har separat hämtning av matavfall. För att ge ytterligare incitament planerar kontoret att under nästa år införa så kallad viktbaserad taxa, vilken syftar till att premiera utsortering av matavfall och förpackningar. De villakunder som väljer separat matavfallsinsamling föreslås erhålla en rabatt på ordinarie grundavgift.

Kommunikationsinsatser kommer att genomföras för att informera kunderna om förändringarna.

Kontoret har ett nära samarbete med miljöförvaltningen, vars budskap gentemot verksamheter med större mängder matavfall är att de, där det är möjligt, alltid ska ha separat insamling av matavfallet.

Biogasproduktion

Från och med 2011 går allt matavfall som samlas in av trafikkontorets entreprenör till rötning för biogasproduktion. Prognoser pekar på att bara för bussar, taxi och sopbilar kommer biogasproduktionen behöva tredubblas till år 2020. Läger man till förväntat behov för personbilar kommer produktionen att behöva fyrdubblas till år 2020.

I detta perspektiv är det naturligtvis angeläget att öka utsorteringen av matavfall, men merparten av biogasen i Stockholm kommer även fortsättningsvis att utvinnas ur avloppsslam i avloppsreningsverken. Även andra substrat som exempelvis restprodukter från jordbruket kommer att vara aktuella för gasproduktionen i Stockholm.

Insamlingsmetoder

Förutsättningarna för att få en väl fungerande matavfallsinsamling i Stockholm varierar stort mellan olika områden. Faktorer som spelar in är exempelvis bebyggelse, vilka avfallslösningar som finns idag samt fastighetsägarnas resurser och intresse. Därför krävs ett utbud av flera olika system för hanteringen, anpassade efter de olika förutsättningar som finns i staden. Ett av dessa system är köksavfallskvarnar, vilka antingen kan anslutas till avloppsnätet eller till en separat tank. Att de är enkla att använda, minskar transportbehovet och kan installeras i befintlig bebyggelse oavsett vilket insamlingssystem som används för övrigt avfall, kan i många fall anses kompensera för de energiförluster som kan förekomma.

För att kartlägga vilka system för matavfallsinsamling som används idag och utvärdera hur de fungerar har ett samarbete inletts mellan trafikkontoret och de kommunala bostadsbolagen. Erfarenheterna från bostadsbolagens system jämförs och utvärderas bland annat med avseende på teknik, matavfallets renhet, kostna-

der och informationsbehov. Resultatet kommer att ge värdefull information inför det fortsatta arbetet med att öka utsorteringen av matavfall.

Ett försök planeras också med insamling av matavfall från flerfamiljshus med färgade påsar, för att se om det är ett lämpligt alternativ i vissa områden.

Översyn av avfallsområdet

Under de senaste åren har osäkerhet rått huruvida kommunerna ska ha fortsatt ansvar för verksamheternas hushållsavfall, i vilket även matavfall vanligtvis inkluderas. Ett införande av så kallat "frival" skulle begränsa stadens rådighet över hur matavfallet från restauranger och livsmedelsbutiker hanteras, men skulle å andra sidan öppna upp för fler aktörer och nya lösningar. Frågan kommer att belysas i den allmänna översyn av avfallsområdet som regeringen har beställt. Den särskilda utredaren kommer främst att se över utformningen och ansvaret för insamling och behandling av hushållens avfall, men även en översyn av ansvaret för verksamheternas avfall ingår, särskilt avseende hushållsavfall, förpackningar och returpapper. Utredaren ska utifrån översynen föreslå hur avfallshanteringen bäst bör utformas och också undersöka om det bör införas ytterligare styrmedel för att bättre möjliggöra utsortering av matavfall, farligt avfall, grovavfall och textilavfall. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2012.

Mål

Nationella mål

Nu gällande miljömål på nationell nivå anger att minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker senast år 2010 ska återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling.

I det förslag till nationell avfallsplan som nu är ute på remiss betonas att det allra viktigaste målet är att förebygga uppkomsten av matavfall. Enligt Naturvårdsverket ger produktion av biogas från matavfall tillbaka endast i storleksordningen 10 procent av den klimatpåverkan som produktionen av maten orsakat. Som mål föreslås att den uppkomna mängden matavfall ska minska med minst 20 procent till år 2015 jämfört med 2010, samt att minst 40 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker år 2015 behandlas biologiskt så att växtnäring och energi tas tillvara.

Stadens miljöprogram

I remissförslaget till nytt miljöprogram för staden föreslås att alla stadens verksamheter ska, där det är praktiskt möjligt och miljömässigt motiverat, sortera ut

sitt matavfall till biologisk behandling med fokus på biogasframställning och näringsåterförsel.

Stadens renhållningsordning

En ny avfallsplan för staden är under framtagande för att börja gälla från 2013. Vilka mål som kommer att föreslås för insamlingen av matavfall är ännu inte fastlagt, men de nationella målen kommer att vägas in i bedömningen. Möjligheten att införa obligatorisk matavfallsinsamling för verksamheter med mängder över en viss nivå kan komma att övervägas. Detta förutsätter dock att ansvaret för denna typ av avfall även fortsättningsvis åvilar kommunen, något som kan komma att förändras beroende på resultatet av den pågående avfallsöversynen.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att redogörelsen överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Slut